

Główny Inspektor Ochrony Środowiska

**Sprawozdanie z realizacji zadań
Krajowego Sekretariatu ds. Konwencji Helsińskiej
za rok 2009**

AKCEPTUJĘ

dokument opracowany w celu prezentacji na kierownictwie resortu

Warszawa, marzec 2010 r.

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Prace merytoryczno-koordynacyjne	6
1.1. Konwencja Helsińska	6
1.1.1. Struktury współpracujące z KSKH	6
1.1.2. Prace związane z Grupą ds. monitoringu i ocen (HELCOM MONAS)	9
1.1.3. Prace związane z Grupą ds. zanieczyszczeń pochodzenia lądowego (HELCOM LAND)	11
1.1.4. Prace związane z Grupą ds. ochrony przyrody i zarządzania obszarami przybrzeżnymi (HELCOM HABITAT)	12
1.1.5. Prace związane z Grupą ds. morskich (HELCOM MARITIME) i Grupą ds. reagowania (HELCOM RESPONSE)	13
1.1.6. Prace związane z Grupą Wdrożeniową BSAP (HELCOM BSAP IG)	14
1.1.7. Spotkania przewodniczących delegacji w Komisji Helsińskiej (HELCOM HOD) oraz Posiedzenie Komisji Helsińskiej	14
1.1.8. Krajowy Program Wdrożenia Bałtyckiego Planu Działań	15
1.1.9. Przygotowania do spotkania ministrów stron Konwencji Helsińskiej w 2010 r.	16
1.2. Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego	16
1.3. Inne działania	17
1.3.1. Gazociąg Północny	17
1.3.2. Pozostałe spotkania dotyczące regionu Morza Bałtyckiego	17
2. Finansowanie prac KSKH	18
3. Podsumowanie i wnioski	19

Załącznik: Wykaz delegacji zagranicznych w 2009 r. związanych z działalnością KSKH

Wprowadzenie

Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego (Konwencja Helsińska) została podpisana w dniu 9 kwietnia 1992 r. przez wszystkie państwa nadbałtyckie oraz Komisję Europejską. W dniu 24 czerwca 1999 r. Polska ratyfikowała Konwencję, która weszła w życie 17 stycznia 2000 r. (Dz.U. z 2000 r., nr 28, poz. 346).

Podstawowym celem Konwencji jest kompleksowa ochrona środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego. Działania podejmowane w ramach Konwencji dotyczą wód morskich Państw-Stron, wód wewnętrznych oraz całego obszaru zlewiska Morza Bałtyckiego, w którym zawiera się praktycznie całe terytorium Polski. Cele Konwencji realizowane są poprzez stosowne uzgodnienia, podejmowane decyzje i przyjmowane zalecenia w ramach skoordynowanej współpracy na poziomie krajowym i międzynarodowym, a następnie ich wdrażanie poprzez odpowiednie działania prawno-administracyjne, inwestycyjne, edukacyjno-szkoleniowe, kontrolne, monitoringowe i inne.

W celu ograniczenia zanieczyszczeń, odwrócenia procesu degradacji środowiska morskiego Bałtyku i osiągnięcia jego dobrego stanu ekologicznego do 2021 roku Strony Konwencji Helsińskiej przyjęły 15 listopada 2007 roku na Konferencji Ministerialnej w Krakowie Bałtycki Plan Działań (BPD). Główne kierunki działań w ramach BPD dotyczą następujących obszarów:

- przeciwdziałanie eutrofizacji;
- ograniczenie dopływu substancji niebezpiecznych do Bałtyku;
- ochronę różnorodności biologicznej i środowiska naturalnego Bałtyku;
- zapewnienie bezpiecznej działalności człowieka na morzu z uwzględnieniem bezpiecznej żeglugi, eksploatacji dna morskiego i mieszczących się pod dnem zasobów, minimalizację negatywnego oddziaływania inwestycji na dnie Bałtyku i zapobiegania przedostawaniu się do Bałtyku obcych gatunków zwierząt i roślin.

Strony, przyjmując BPD, zobowiązały się do opracowania do roku 2010 krajowych programów wdrażania (KPW), przy założeniu, iż programy te zostaną rozpatrzone na spotkaniu ministerialnym HELCOM w maju 2010 r., w Moskwie. Jednakże, przyjęte w BPD tymczasowe cele redukcyjne dotyczące biogenów nie zostaną zweryfikowane do czasu spotkania ministerialnego w 2010 r. W związku z powyższym przyjęto, iż KPW będzie miał charakter wstępny. Po dokonaniu przez HELCOM weryfikacji celów dot. redukcji biogenów konieczne będzie opracowanie docelowego KPW, co powinno nastąpić przed konferencją ministerialną w 2013 roku.

Organem wykonawczym Konwencji Helsińskiej jest Komisja ochrony środowiska morskiego Morza Bałtyckiego (Komisja Helsińska, HELCOM). Komisja prowadzi obserwacje wdrażania Konwencji i podejmuje decyzje służące realizacji założonych celów. Działalność merytoryczna Komisji prowadzona jest przez następujące główne grupy robocze:

- Grupa ds. monitoringu i ocen (HELCOM MONAS),
- Grupa ds. ochrony przyrody i bioróżnorodności (HELCOM HABITAT),
- Grupa ds. zanieczyszczeń pochodzenia lądowego (HELCOM LAND),
- Grupa ds. morskich (HELCOM MARITIME),
- Grupa ds. reagowania (HELCOM RESPONSE).

W okresie sprawozdawczym istotną rolę pełniła także Grupa Wdrożeniowa BPD (HELCOM BSAP IG).

W skład Komisji Helsińskiej wchodzi reprezentanci wszystkich państw nadbałtyckich oraz Komisji Europejskiej. Przewodnictwo Komisji Helsińskiej powierzane jest każdej ze Stron Konwencji kolejno w porządku alfabetycznym. Strona Konwencji pełniąca przewodnictwo wyznacza Przewodniczącego, który sprawuje swój urząd przez okres dwóch lat i w tym czasie nie może pełnić jednocześnie funkcji przedstawiciela Strony Konwencji. W okresie od 1 lipca 2008 do 30 czerwca 2010 funkcję przewodniczącego pełni pan Igor Ivanovich Maydanow, z Federacji Rosyjskiej. Następnie przewodnictwo przejmie Szwecja. Organem pośredniczącym między grupami roboczymi a Komisją jest Przewodniczący Delegacji (HOD), reprezentujący dany kraj. Od 2008 r. polskim przewodniczącym delegacji (HOD) jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Koordynację i obsługę prac Komisji Helsińskiej zapewnia Sekretariat HELCOM, umiejscowiony w Helsinkach, prowadzący stałą korespondencję z Krajowymi Sekretariatami Konwencji Helsińskiej.

Krajowy Sekretariat Konwencji Helsińskiej został ponownie umiejscowiony w strukturach GIOŚ decyzją Ministra Środowiska zawartą w piśmie znak: DZKiZRgw-0770/2506/2008/MG z dnia 09.09.2008 r. Początkowo KSKH prowadzony był przez Departament Współpracy z Zagranicą i Komunikacji Społecznej, a w maju 2009 r., na podstawie Zarządzenia nr 4 Głównego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 19.05.2009 r., został ulokowany w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku.

Głównym celem prowadzenia KSKH jest kontynuacja efektywnej realizacji zadań Polski wynikających z Konwencji Helsińskiej poprzez koordynację prac i zapewnianie udziału przedstawicieli resortów oraz ekspertów w spotkaniach stałych i ad hoc grup roboczych HELCOM, dokonywanie analizy materiałów roboczych przychodzących z sekretariatu w Helsinkach pod kątem konieczności podjęcia działań przez stronę polską, jak również koordynacja prac nad opracowaniem Krajowego Programu Wdrażania Bałtyckiego Planu Działań. Sekretariat prowadzi również obsługę udziału reprezentantów Polski na spotkaniach o charakterze decyzyjnym, takich jak spotkania Przewodniczących Delegacji w Komisji Helsińskiej (HELCOM HOD) oraz posiedzenia Komisji Helsińskiej.

Sekretariat, realizując ww. zadania współpracuje z odpowiednimi jednostkami organizacyjnymi resortu oraz innymi ministerstwami, stosownie do ich właściwości; współpracuje także z przedstawicielami środowisk naukowych.

Od 2009 r., na podstawie decyzji Ministra Środowiska w odpowiedzi na pismo UKIE znak: Min.MD/1506/2009/DAS-JR z dnia 25 marca 2009 r., decyzji ścisłego kierownictwa resortu z dnia 2 września 2009 r. popartych poleceniem Ministra Środowiska z dnia 05.01.2010 r., Sekretariat ma za zadanie koordynować obszar priorytetowy 1. pn. „ograniczenie zrzutów substancji biogennej do morza do poziomów akceptowalnych” oraz projekt flagowy pn. „ocena potrzeby usuwania zanieczyszczonych wraków i broni chemicznej” zgodnie z zapisami Planu Działania Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego. Plan Działania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w dużej mierze inkorporuje Bałtycki Plan Działań, wspierając tym samym integrację zidentyfikowanych, konkretnych celów środowiskowych HELCOM do innych polityk sektorowych poprzez działania i projekty flagowe.

Ponadto, KSKH w swojej działalności uwzględnia konieczność powiązania celów i działań Konwencji Helsińskiej z wymaganiami Ramowej Dyrektywy 2008/56/UE w sprawie strategii morskiej.

1. Prace merytoryczno-koordynacyjne

W ramach realizacji zobowiązań Polski jako strony Konwencji Helsińskiej do podstawowych zadań merytorycznych i koordynacyjnych KSKH w 2009 roku należało: analiza dokumentów i materiałów roboczych przychodzących z sekretariatu HELCOM pod kątem konieczności podjęcia działań przez stronę polską i ustalenia właściwych jednostek wykonawczych, koordynacja prac pomiędzy strukturami współpracującymi z KSKH obejmująca ustalanie stanowisk i opinii w odniesieniu do planów prac, zaleceń i rozwiązań służących realizacji celów Konwencji, zapewnianie udziału przedstawicieli resortów oraz ekspertów w spotkaniach grup roboczych HELCOM, opracowywanie dokumentów, przygotowywanie stanowisk Polski oraz instrukcji wyjazdowych dla delegowanych na spotkania grup HELCOM, HELCOM HOD, HELCOM BSAP IG, posiedzeń Komisji Helsińskiej oraz jako zadanie nowe - rozpoczęcie prac nad projektem Wstępnego Krajowego Programu Wdrożenia Bałtyckiego Planu Działań.

W odniesieniu do Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego KSKH uczestniczył w procesie formułowania Konkluzji Rady Unii Europejskiej w sprawie przyjęcia Strategii, koordynowanym przez UKIE oraz uczestniczył w inicjatywach UKIE i DG Regio, przygotowujących do pełnienia roli koordynatora obszarów priorytetowych oraz kierowania projektami flagowymi, będącymi nowymi, specyficznymi instrumentami współpracy regionalnej.

1.1. Konwencja Helsińska

1.1.1. Struktury współpracujące z KSKH

Zakres merytoryczny działań w ramach Konwencji ma charakter interdyscyplinarny i wymaga zaangażowania odpowiednich jednostek organizacyjnych i organów, które w zakresie swoich właściwości odpowiadają za ochronę ekosystemu Bałtyku, monitoring jego stanu a przede wszystkim zarządzają czynnikami presji na środowisko Bałtyku pochodzącymi z lądu lub z działalności na morzu.

W 2009 roku, biorąc pod uwagę fakt, iż w ramach Konwencji rozpoczęła się faza intensywnych działań na rzecz ograniczania negatywnych oddziaływań na ekosystem Bałtyku, w celu zapewnienia efektywnej realizacji zadań Polski zweryfikowano zasady funkcjonowania KSKH. Weryfikacja została oparta na założeniu, iż rola KSKH powinna koncentrować się na działaniach koordynacyjnych przy jednoczesnym wzroście bezpośredniego zaangażowania odpowiednich jednostek organizacyjnych i organów w realizację zadań Konwencji.

Pismem znak: GDOŚ/DOPoc-402/818/34/09/mr z dnia 21 lipca 2009 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wyraził zgodę na objęcie przez GDOŚ roli jednostki wiodącej w obszarze ochrony przyrody i bioróżnorodności, wyznaczając jednocześnie pracowników do udziału w pracach grupy HELCOM HABITAT i oczekując dalszych uzgodnień co do szczegółowego zakresu i źródeł finansowania zadań w tym obszarze.

W dniu 10 grudnia 2009 r. pomiędzy Prezesem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej a Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska zawarte zostało porozumienie o współpracy dotyczące m.in. realizacji zobowiązań Polski wynikających z Konwencji, w zakresie kompetencji KZGW – kluczowych dla kształtowania oddziaływań na ekosystem Bałtyku pochodzących z lądu.

Zaangażowanie poszczególnych jednostek w prace na rzecz Konwencji w odniesieniu do zagadnień ujętych w poszczególnych grupach HELCOM przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1: Instytucje współpracujące z KSKH w ramach głównych grup HELCOM

Lp.	Grupa	Zakres merytoryczny	Instytucja wiodąca i instytucje współpracujące
	<p>HELCOM MONAS - Grupa ds. monitoringu i ocen</p>	<p>Do podstawowych zadań HELCOM MONAS należy koordynacja realizacji monitoringu środowiska morskiego w ramach programów HELCOM COMBINE oraz HELCOM MORS, ocena trendów w zagrożeniach dla środowiska morskiego, ich skutków, stanu środowiska morskiego oraz skuteczności przyjętych środków. W ramach HELCOM MONAS opracowywane są m.in. zestawy podstawowych wskaźników na potrzeby oceny stanu, oceny tematyczne i ocena holistyczna. Jednocześnie HELCOM MONAS koordynuje realizację cyklicznych projektów jak np. Pollution Load Compilation (PLC), HELCOM EMEP jak również ustanawia nowe projekty tematyczne. Prowadzi nadzór nad pracami grup tematycznych np. HELCOM PEG, HELCOM ZEN, HELCOM MORS czy HELCOM FISH. Ponadto HELCOM MONAS we współpracy z pozostałymi grupami HELCOM prowadzi rewizję celów środowiskowych Bałtyckiego Planu Działań .</p>	<p>GIOŚ Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Instytut Oceanologii PAN CLOR (Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej) Instytut Morski w Gdańsku Morski Instytut Rybacki w Gdyni Państwowy Instytut Weterynarii w Puławach</p>
	<p>HELCOM LAND - Grupa ds. zanieczyszczeń pochodzenia lądowego</p>	<p>Do zadań HELCOM LAND należy identyfikowanie punktowych i rozproszonych źródeł zanieczyszczenia biogenami i substancjami niebezpiecznymi oraz proponowanie odpowiednich działań w celu zmniejszenia emisji i zrzutów tych substancji, jak również promocja najlepszych dostępnych technik (BAT) i najlepszej praktyki ochrony środowiska (BEP). W ramach HELCOM LAND opracowywane są zalecenia dotyczące m.in. oczyszczania ścieków, gospodarki odpadami, środków mających na celu</p>	<p>Ministerstwo Gospodarki Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ministerstwo Środowiska Ministerstwo Infrastruktury</p>

		redukcję zrzutów biogenów z rolnictwa, urobku bagrowanego, ograniczeń lub zakazów stosowania/produkcji określonych substancji niebezpiecznych, redukcji emisji z poszczególnych sektorów gospodarki.	
HELCOM HABITAT - Grupa ds. ochrony przyrody i zarządzania obszarami przybrzeżnymi	HELCOM HABITAT podejmuje działania mające na celu zachowanie i ochronę różnorodności biologicznej gatunków i siedlisk oraz promowanie zrównoważonego wykorzystania żywych zasobów morskich, w tym rybołówstwa. Opracowywane są m.in.: system Bałtyckich Obszarów Chronionych (BSPAs), zasady morskiego planowania przestrzennego, listy zagrożonych gatunków i siedlisk (HELCOM Red List) oraz zalecenia w zakresie ochrony, monitoringu i reintrodukcji gatunków. HELCOM HABITAT prowadzi również nadzór nad pracą grupy tematycznej HELCOM FISH.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ministerstwo Infrastruktury Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Urzędy Morskie	
HELCOM MARITIME Grupa ds. morskich	HELCOM MARITIME podejmuje działania mające na celu zapobieganie zanieczyszczeniom ze statków, w tym spowodowanym przez celowe zrzuty jak i będącym następstwem wypadków na morzu. Do zadań grupy należy zapewnienie, poprzez ścisłą współpracę międzynarodową, aby przyjęte regulacje były przestrzegane i egzekwowane efektywnie oraz jednolicie, jak również identyfikacja i promocja działań mających na celu ograniczenie zanieczyszczeń spowodowanych przez transport morski, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa nawigacji. Opracowywane są zalecenia dotyczące m.in. kwestii morskich odpadów w regionie Morza Bałtyckiego, ograniczania emisji ze statków, poprawy bezpieczeństwa nawigacji, czy wprowadzenia zasady „no-special fee” dla odpadów ze statków.	Ministerstwo Infrastruktury	
HELCOM RESPONSE grupa ds. reagowania	HELCOM RESPONSE podejmuje działania mające na celu zapewnienie szybkiego krajowego i międzynarodowego	Ministerstwo Infrastruktury	

		<p>wego reagowania na zanieczyszczenia spowodowane wypadkami na morzu, analizę rozwoju transportu morskiego na Bałtyku i zbadania możliwego wpływu nowych rozwiązań na współpracę międzynarodową w odniesieniu do reagowania na zanieczyszczenia, koordynację powietrznej obserwacji morskich szlaków żeglugowych w celu zapewnienia pełnego obrazu zanieczyszczeń pochodzących z transportu morskiego oraz pomocy w identyfikacji zanieczyszczających. Opracowywane są zalecenia dotyczące m.in. kwestii wzmocnienia współpracy w podregionach w zakresie reagowania na rozlewy olejowe, zapewnienia odpowiedniego poziomu zdolności reagowania na wypadki i potencjału ratowniczego, rozwoju i wykorzystywania systemów prognozowania przemieszczania się rozlewów olejowych i innych szkodliwych substancji w Bałtyku.</p>	
--	--	---	--

W realizacji zadań wynikających z Konwencji Helsińskiej, Głównego Inspektora wspierała również grupa ds. konsultacji zadań HELCOM, składająca się z przedstawicieli resortów i instytucji wykonawczych, współpracujących z KSKH. W ramach spotkań grupy wypracowywane były stanowiska Polski prezentowane przez Głównego Inspektora jako Przewodniczącego Delegacji w Komisji Helsińskiej.

1.1.2. Prace związane z Grupą ds. monitoringu i ocen (HELCOM MONAS)

W ramach działań w zakresie monitoringu i ocen w 2009 r. KSKH współpracował z przedstawicielami DMiIoŚ GIOŚ, pełniącymi wiodącą rolę w tym obszarze oraz ekspertami z IMGW, IMGW Oddział Morski, Instytutu Oceanologii PAN, Centralnego Laboratorium Ochrony Radiologicznej (CLOR) a także przedstawicielami MRiRW. Prace w tym obszarze obejmowały zadania rutynowe, takie jak kontynuacja monitoringu Bałtyku oraz zadania nowe, takie jak prace związane z oceną holistyczną środowiska Morza Bałtyckiego.

W 2009 r. reprezentanci Polski wzięli udział w następujących spotkaniach dotyczących monitoringu i ocen:

- dwóch spotkaniach ekspertów grupy HELCOM MONAS w sprawie uwzględnienia danych z zakresu depozycji atmosferycznej w procesie weryfikacji redukcji biogenów odprowadzanych do Morza Bałtyckiego zgodnie z zapisami Bałtyckiego Planu Działań BSAP; na spotkaniach stronę polską reprezentował pracownik GIOŚ oraz pracownik IMGW,

- dwunastej naradzie Grupy ds. Monitoringu i Ocen (HELCOM MONAS 12/2009); na spotkaniu stronę polską reprezentował pracownik GIOŚ,
- dwóch naradach Grupy HELCOM HOLAS Task force - działającej na potrzeby opracowania holistycznej oceny stanu środowiska morskiego; na spotkaniu stronę polską reprezentował pracownik GIOŚ,
- dwóch warsztatach ekspertów HELCOM HOLAS na temat oceny substancji niebezpiecznych (HELCOM HOLAS HAZAS); na spotkaniu stronę polską reprezentował pracownik Instytutu Oceanologii PAN oraz pracownicy IMGW Oddział Morski,
- czternastej naradzie grupy projektowej HELCOM ds. Monitoringu Substancji Radioaktywnych (HELCOM MORS-PRO); na spotkaniu stronę polską reprezentował pracownik CLOR.

W Polsce monitoring Morza Bałtyckiego wynikający z decyzji Komisji Helsińskiej realizowany jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, koordynowanego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i finansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Z uwagi na zakres swoich kompetencji Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku prowadził nadzór nad realizacją monitoringu zgodnie z zaleceniami: 19/3 dot. podręcznika do monitoringu COMBINE, 24/1 dot. monitoringu powietrza, oraz 26/3 dot. monitoringu substancji radioaktywnych. Wykonawcą badań w roku 2009 w zakresie morza otwartego był Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, w zakresie wód przejściowych i przybrzeżnych WIOŚ, w zakresie substancji radioaktywnych CLOR.

W trakcie spotkania HELCOM MONAS 12/2009 omówiono stan prac nad weryfikacją zaleceń dot. wybranych elementów monitoringu, podkreślając konieczność zapewnienia udziału ekspertów w grupach tematycznych PEG - fitoplankton, ZEN - zooplankton, FISH - ryby i MORS – substancje radioaktywne, w celu sprawnego procesu pozyskiwania dobrej jakości danych środowiskowych oraz sposobu ich wykorzystywania w ocenach. Podczas przedmiotowego posiedzenia przedstawiciel Polski zgłosił nowego eksperta ds. fitoplanktonu do udziału w pracach grupy PEG.

Ponadto grupa MONAS koordynowała podgrupę HELCOM HOLAS, powołaną w 2009 roku na potrzeby opracowania oceny holistycznej środowiska morskiego oraz HELCOM HAZAS dotyczącą oceny tematycznej w zakresie substancji niebezpiecznych. Na potrzeby zapewnienia wkładu do ww. ocen, na zlecenie GIOŚ została sporządzona ocena stanu chemicznego strefy przybrzeżnej polskiego wybrzeża z wykorzystaniem nowo opracowanego w ramach projektu HOLAS narzędzia CHASE oraz opis 4 przypadków do oceny stanu bioróżnorodności z wykorzystaniem narzędzia BEAT.

W 2009 roku zakończył się projekt HELCOM SCREENING "Screening of hazardous substances in the eastern Baltic Sea", w ramach którego GIOŚ zapewnił pobór prób wody oraz ryb z dwóch lokalizacji (Zalew Szczeciński, Zatoka Gdańska) do analiz 11 priorytetowych dla regionu Morza Bałtyckiego substancji niebezpiecznych. Jednocześnie w 2009 roku rozpoczął się projekt HELCOM COHIBA, który ma na celu identyfikację źródeł substancji niebezpiecznych. W ramach projektu COHIBA zostały pobrane pierwsze próby ze źródeł przemysłowych i komunalnych. Polskim partnerem projektu jest IETU - Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach. Dane z realizacji przedmiotowego projektu będą wykorzystane do identyfikacji źródeł zanieczyszczeń substancjami niebezpiecznymi należącymi do określonych przez HELCOM 11 grup substancji niebezpiecznych. Pobór prób jeszcze się nie zakończył we wszystkich krajach i analizy chemiczne mają być przesunięte w czasie. W przypadku Polski dane pochodzą z 4 oczyszczalni ścieków (3 komunalno-przemysłowych i 1 przemysłowej) przy ujściu Wisły i Odry.

Na posiedzeniach ekspertów grupy MONAS w sprawie rewizji celów i ładunków biogenów odprowadzanych ze zlewni Morza Bałtyckiego ustalonych w Bałtyckim Planie Działań przedstawiono propozycje BNI – Baltic Nest Institut w zakresie rewizji, uwzględniającą poza danymi PLC-5 także dane dot. depozycji atmosferycznej. Polscy eksperci wyrazili zastrzeżenia odnośnie propozycji BNI dotyczącej normalizacji ilości ładunków fosforu i azotu odprowadzanych do Morza Bałtyckiego w oparciu średni przepływ z wielolecia. Sekretariat przedstawił harmonogram prac w zakresie weryfikacji celów ekologicznych Bałtyckiego Planu Działań oraz rewizji redukcji biogenów odprowadzanych do Bałtyku. Harmonogram przewiduje aktualizację modelu NEST oraz uzupełnienie danych Państw Stron na potrzeby PLC-5 w zakresie aktualizacji listy oczyszczalni ścieków komunalnych powstałych po 2004 roku

1.1.3. Prace związane z Grupą ds. zanieczyszczeń pochodzenia lądowego (HELCOM LAND)

W ramach działań w zakresie zanieczyszczeń pochodzenia lądowego w 2009 r. KSKH współpracował z przedstawicielami Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, w tym w szczególności Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju, Ministerstwa Infrastruktury.

W 2009 r. reprezentanci Polski wzięli udział w następujących spotkaniach związanych z pracami grupy HELCOM LAND:

- czternastej naradzie Grupy HELCOM LAND 14/2009; na spotkaniu stronę polską reprezentował pracownik Ministerstwa Gospodarki i MRiRW,
- pierwszych warsztatach Grupy HELCOM LAND WS 1/2009); na spotkaniu stronę polską reprezentował pracownik Ministerstwa Gospodarki.

Podczas spotkań omawiano, przygotowane przez Ministerstwo Gospodarki, nowelizacje zaleceń:

- nr 24/2 dotyczącego baterii zawierających kadm, ołów oraz rtęć,
- nr 16/7 w sprawie podstawowych zasad gospodarki ściekowej w przemyśle skórzanym.

Ponieważ dwa kraje (Finlandia i Szwecja) poprosiły o dodatkowy czas na skonsultowanie przepisów tych zaleceń, ich przyjęcie zostało odłożone na spotkanie HELCOM LAND 15/2010, planowane w dniach 26-28 stycznia 2010 r.

Ministerstwo Gospodarki przedstawiło również wyniki oszacowania potrzeby wprowadzenia ostrzejszych wymagań odnośnie redukcji metali ciężkich oraz innych substancji niebezpiecznych pochodzących z dużych obiektów spalania. Ze względu na brak akceptacji zarówno w Polsce jak i pozostałych Państwach Stronach Konwencji wprowadzenia ostrzejszych wymogów niż to wynika z prawa wspólnotowego, postanowiono sprawę przełożyć na późniejszy termin.

Podczas spotkań szczegółowo omawiano propozycję przygotowaną przez Danię odnośnie zalecenia dotyczącego zawartości kadmu w nawozach. Tylko przedstawiciel Polski nie wyraził zgody na zaproponowany limit zawartości Cd w nawozach, tj. 110mg Cd/1kg P, przedstawiając dokładną analizę problemu i stanowisko Polski w tym zakresie. Uczestnicy spotkania uznali argumentację Polski za uzasadnioną. Podczas następnego spotkania HELCOM Land 15/2010 zostanie przedstawione przedmiotowe zalecenie z limitem zaproponowanym przez Polskę, tj. 75mg Cd/1 kg P2O5. Identyczne stanowisko Polska reprezentuje na forum Unii Europejskiej.

W związku z prośbą Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, przedstawiciel Ministerstwa Gospodarki przygotował i złożył podczas spotkania HELCOM LAND WS 1/2009 dwa wnioski o likwidację przemysłowych Hot-Spotów z listy hot-spotów ustanowionych w ramach Programu Bałtyckiego JCP, a mianowicie:

- nr 98.2 „Szczecin-Skolwin” Paper Mill,
- nr 88.7 „Czechowice Rafinery in Czechowice Dziedzice”

Uczestnicy spotkania HELCOM LAND WS 1/2009 zarekomendowali skreślenie Hot-Spotu nr 98.2 „Szczecin-Skolwin” Paper Mill z listy. Zgodnie z decyzją Przewodniczących Delegacji podjętą na spotkaniu HELCOM HOD 29/2009, w grudniu 2009, „Szczecin-Skolwin” Paper Mill został skreślony z listy hot-spotów. W stosunku do hot-spotu nr 88.7 „Czechowice Rafinery in Czechowice Dziedzice” poproszono o przedłożenie dodatkowych informacji dot. monitoringu składowiska odpadów zlokalizowanych na terenie byłej rafinerii, aby można było rozpatrzyć ponownie wnioski o likwidację na następnym 15 Spotkaniu HELCOM LAND.

Ponadto w trakcie spotkania HELCOM LAND 14/2009 dyskutowano nad propozycją kryteriów włączania\usuwania rolniczych punktowych hot-spots, służących opracowaniu listy dużych instalacji będących źródłami zrzutu biogenów pochodzenia rolniczego. Opracowanie listy hot-spotów będzie stanowiło element wdrażania zapisów Części II zweryfikowanego Aneksu III do Konwencji Helsińskiej dotyczącej zapobiegania zanieczyszczeniom z rolnictwa. Przedstawiciel MRiRW przedstawił sytuację występującą w Polsce w tym zakresie oraz wstępnie akceptując kryteria, zgłosił zastrzeżenia do dokumentu, w szczególności do 6-miesięcznego okresu przechowywania nawozów naturalnych, co znalazło odzwierciedlenie w Liście Decyzji. Kryteria te zostały zaakceptowane przez Przewodniczących Delegacji podczas spotkania HELCOM HOD 28/2009 w czerwcu 2009 r. Rozpoczęto także prace nad kryteriami dotyczącymi rozproszonych źródeł rolniczych.

1.1.4. Prace związane z Grupą ds. ochrony przyrody i zarządzania obszarami przybrzeżnymi (HELCOM HABITAT)

W ramach działań mających na celu ochronę przyrody i zarządzanie obszarami przybrzeżnymi Morza Bałtyckiego, KSKH współpracuje z GDOŚ, MRiRW oraz indywidualnymi ekspertami.

W 2009 r. reprezentanci Polski wzięli udział w następujących spotkaniach dotyczących ochrony przyrody i zarządzania obszarami przybrzeżnymi:

- trzecim forum ds. rybołówstwa i środowiskowa (HELCOM FISH/ENV FORUM 3/2009); stronę polską reprezentował pracownik MRiRW, zgodnie z kompetencjami Departamentu Rybołówstwa,
- jedenastej naradzie Grupy ds. ochrony przyrody i zarządzania obszarami przybrzeżnymi (HELCOM HABITAT 11/2009); Polskę reprezentował pracownik MRiRW, pełniący jednocześnie rolę przewodniczącego grupy;
- warsztatach dla ekspertów w zakresie dziedzinie gatunków w ramach projektu dla uzupełnienia Czerwonej Listy Gatunków i Siedlisk/Biotopów HELCOM (HELCOM RED LIST SPECIES 1/2009), stronę polską reprezentował pracownik Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego (ZUT).

W czasie warsztatów HELCOM RED LIST kierownik projektu przedstawił wspólny wzór dokumentacji z uwzględnieniem podziału obszaru Morza Bałtyckiego na podobszary oraz propozycję wykazu czynników zagrożenia, które mają być wzięte pod uwagę przy ocenie stanu zagrożenia branych pod uwagę gatunków, podzielonych na pięć grup:

- makrofity;
- (makro)bezkrzęgowce denne;

- ptactwo wodne;
- ryby i minogi;
- ssaki morskie.

Reprezentant polski wziął udział w pracach zespołu zajmującego się bezkręgowcami dennymi. W trakcie spotkania padła propozycja zestawienia czerwonej listy gatunków ryb i minogów dla wód szwedzkich oparta na wcześniej opracowanej wstępnej liście HELCOM.

W przypadku ptaków wodnych stwierdzono, że należy przygotować aktualne zestawienie gatunków występujących na terytorium Państw Stron Konwencji z wyjątkiem Rosji i Niemiec, w których tylko nadbałtyckie regiony/kraje związkowe będą brane pod uwagę. W przypadku ssaków morskich lista zawiera zaledwie cztery gatunki.. Udział w pracach nad opracowaniem czerwonej listy ssaków morskich zadeklarowali również w Uppsali eksperci z istniejącej już grupy roboczej HELCOM SEAL - z Polski na warsztatach w Bonn tę grupę reprezentował pracownik Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego na Helu. W większości grup roboczych zwrócono uwagę na potrzebę poszerzenia grona ekspertów. Wyniki prac w ramach projektu mają być przedstawione na Spotkaniu Ministerialnym stron Konwencji Helsińskiej w 2013 r.

1.1.5. Prace związane z Grupą ds. morskich (HELCOM MARITIME) i Grupą ds. reagowania (HELCOM RESPONSE)

W ramach grup HELCOM MARITIME i HELCOM RESPONSE ze względu na specyfikę obszaru objętego działalnością obu grup oraz posiadane kompetencje w zakresie działań na morzu, prace w sposób autonomiczny prowadziło Ministerstwo Infrastruktury. Zakres merytoryczny HELCOM MARITIME i HELCOM RESPONSE został przedstawiony w Tabeli 1.

Jednocześnie Ministerstwo Infrastruktury uczestniczyło w spotkaniach grupy zadaniowej ds. konsultacji HELCOM oraz zapewniało wkłady do instrukcji wyjazdowych dla przedstawicieli Polski na spotkania Przewodniczących Delegacji i posiedzenia Komisji Helsińskiej, w kwestiach dotyczących zakresu działalności HELCOM MARITIME i HELCOM RESPONSE.

1.1.6. Prace związane z Grupą Wdrożeniową BPD (HELCOM BSAP IG)

Do kwietnia 2009 r. Dyrektor Naczelny Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej pełnił funkcję wiceprzewodniczącego grupy Wdrożeniowej BPD.

Podczas szóstego spotkania grupy BSAP IG 6/2009, które miało miejsce w październiku 2009 r. omawiano kwestie dotyczące segmentów eutrofizacji, substancji niebezpiecznych i bioróżnorodności, w tym krajowe programy wdrażania oraz kwestie rewizji wstępnych celów BPD. W spotkaniu wziął udział pracownik GIOŚ i GDOŚ. Reprezentanci Polski przedstawili ogólne informacje o:

- stanie implementacji działań w segmencie eutrofizacji, substancji niebezpiecznych i bioróżnorodności,
- rozpoczętych pracach nad Wstępnym Krajowym Programem Wdrażania Bałtyckiego Planu Działań (WKPW BPD),
- ukończonych konsultacjach społecznych projektów planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,

- projekcie aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- wstępnej możliwości wprowadzenia z początkiem 2015 r. zakazu stosowania fosforanów w środkach do prania w obrocie konsumenckim, zgodnie z zaleceniem HELCOM 28E/7,
- pierwszym Polskim planie zagospodarowania przestrzennego wód morskich, sporządzonym dla zachodniej części Zatoki Gdańskiej
- kolejnych morskich obszarach Natura 2000, które mogą być potencjalnie zgłoszone jako obszary BSPA.

W wyniku ustaleń spotkania oraz działań podjętych przez GDOŚ, Minister Środowiska nominował w dniu 31 grudnia 2009 r. pozostałe bałtyckie obszary Natura 2000 wyznaczone do tej pory w polskiej strefie Morza Bałtyckiego jako obszary HELCOM BSPA. Jednocześnie przekazano uaktualnione granice obszarów Natura 2000 pokrywających się z dotychczasowymi obszarami HELCOM BSPA.

Odnosnie procesu rewizji celów BPD zdecydowano, że przygotowania do Spotkania Ministerialnego 2010 powinny skupić się przede wszystkim na krajowych programach wdrażania opracowanych w oparciu o wstępne cele zawarte w BPD oraz przyjęto mapę drogową procesu rewizji celów środowiskowych, maksymalnych dopuszczalnych zrzutów oraz krajowych celów redukcyjnych.

1.1.7. Spotkania przewodniczących delegacji w Komisji Helsińskiej (HELCOM HOD) oraz Posiedzenie Komisji Helsińskiej

Główny Inspektor brał udział w dorocznym spotkaniu Komisji Helsińskiej HELCOM 30/2009 oraz w dwóch posiedzeniach Przewodniczących Delegacji (HELCOM HOD 28/2009 i HELCOM HOD 29/2009).

Podczas spotkań kontynuowano omawianie kwestii wielkości zrzutów ładunków fosforu i azotu ze źródeł pochodzenia lądowego i atmosferycznego. Ze względu na fakt, iż Baltic Nest Institute w Sztokholmie nie był gotowy z propozycją rewizji celów redukcji biogenów w ramach Bałtyckiego Planu Działań (BPD), na spotkaniu Ministerialnym w Moskwie w 2010 r. nastąpi jedynie przegląd postępu w realizacji celów tymczasowych zawartych w BPD. Jednocześnie zdecydowano, iż rozpoczęty proces rewizji, będzie dalej prowadzony, aby możliwe było przedstawienie na spotkaniu Ministerialnym w 2013 propozycji ostatecznych celów w zakresie redukcji ładunków fosforu i azotu.

Istotną kwestię stanowiło także przyjęcie kryteriów włączania\usuwania rolniczych punktowych hot-spots, wstępnie uzgodnionych podczas spotkania HELCOM LAND 14/2009. Główny Inspektor we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wyraził zgodę na zaproponowane przez Sekretariat HELCOM w Helsinkach kryteria z zastrzeżeniem dotyczącym obowiązkowej pojemności zbiorników na nawozy naturalne, umożliwiającej przechowywanie nawozów przez co najmniej 6 miesięcy. W Polsce obowiązek taki już istnieje na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami (OSN), wyznaczonych zgodnie z Dyrektywą Azotanową. Natomiast wprowadzenie takiego obowiązku na terytorium całego kraju, zgodnie ze stanowiskiem MRiRW, będzie wymagało zmian prawnych oraz poniesienia kosztów inwestycyjnych przez rolników.

Ponadto podczas 28 posiedzenia HELCOM HOD Główny Inspektor podnosił kwestię Gazociągu Północnego „Nord Stream” (patrz pkt. 1.3.1. Gazociąg Północny).

Dyskutowano także kolejne wersje projektu Deklaracji Ministerialnej, opracowanej przez sekretariat HELCOM, do której Główny Inspektor zgłosił zastrzeżenie, uzasadniając, iż projekt zawiera zbyt szczegółowe zapisy, w tym dotyczące dodatkowych działań oraz ilościowych zobowiązań wykraczających poza postanowienia Bałtyckiego Planu Działań (jak w p. 1.1.9.).

Podczas 29 posiedzenia HELCOM HOD Główny Inspektor zwrócił uwagę na związek między Ramową Dyrektywą ws. Strategii Morskiej a Bałtyckim Planem Działań oraz zaproponował podkreślenie tego związku w Deklaracji Ministerialnej, za ogólnym poparciem zgromadzonych. Ponadto Główny Inspektor wyjaśnił powody dla likwidacji hot-spot Szczecin-Skolwin i zobowiązał się do czynnego udziału w zachęcaniu reprezentantów Polski do udziału w piątej konferencji Interesariuszy BPD HELCOM.

1.1.8. Krajowy Program Wdrażania Bałtyckiego Planu Działań

W ramach realizacji zobowiązań wynikających z BPD, Główny Inspektor podejmował działania na rzecz opracowania Krajowego Programu Wdrażania Bałtyckiego Planu Działań. Ze względu na nie zakończony proces rewizji tymczasowych celów redukcji biogenów zwartych w BPD, krajowe programy wdrażania, które Państwa Strony Konwencji Helsińskiej zobowiązały się opracować i przedstawić podczas spotkania Ministerialnego w 2010 r. będą miały charakter wstępny. Na podstawie udostępnionych przez poszczególne resorty informacji oraz posiadanych danych, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej przygotował dla Głównego Inspektora materiał, który stanowił podstawę do opracowania Wstępnego Krajowego Programu Wdrażania Bałtyckiego Planu Działań.

1.1.9. Przygotowania do spotkania ministrów stron Konwencji Helsińskiej w 2010 r.

W ramach przygotowań do organizowanego w maju 2010 r. w Moskwie spotkania ministrów stron Konwencji, KSKH prowadził prace konsultacyjne z instytucjami współpracującymi, celem ustalenia stanowiska Polski do przekazanego przez sekretariat HELCOM projektu Deklaracji Ministerialnej HELCOM. Projekt Deklaracji przygotowany przez sekretariat HELCOM zawierał szczegółowe zapisy dotyczące dodatkowych działań oraz ilościowych zobowiązań wykraczających poza postanowienia Bałtyckiego Planu Działań, jak również proponował dołączenie rozbudowanych aneksów. KSKH prezentował stanowisko zaakceptowane przez Ministra Środowiska, aby Deklaracja Ministerialna była dokumentem krótkim, podsumowującym działania podjęte od czasu Konferencji Ministerialnej w Krakowie w 2007 oraz potwierdzającym wolę realizacji BPD, bez przywoływania dodatkowych nie uzgodnionych zobowiązań i aneksów. Konsultacje nie zostały jeszcze zakończone, jednakże należy odnotować, iż zastrzeżenia zgłaszane przez stronę polską nie uzyskują szerokiego poparcia ze strony innych krajów.

1.2. Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego

W ramach Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w 2009 r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska przygotowywał się pod kierunkiem UKIE do działania na dwóch poziomach organizacyjnych: zgodnie z poleceniem Ministra Środowiska, do pełnienia razem z Ministerstwem Środowiska Finlandii funkcji współkoordynatora obszaru priorytetowego 1 pn. „ograniczenie zrzutów substancji biogenych do morza do poziomów akceptowalnych” oraz lidera projektu flagowego pn. „ocena potrzeby usuwania zanieczyszczonych wraków i broni chemicznej”, zawartych w Planie Działania implementującego Strategię. Działania podejmowane dla realizacji Strategii opierały się przede wszystkim na pracach koncepcyjnych, identyfikacji potencjalnych partnerów oraz

wpracowania zasad przyszłej współpracy w związku z faktem, iż Strategia została przyjęta przez Radę Unii Europejskiej dopiero pod koniec października 2009 r.

Pracownicy GIOŚ uczestniczyli w spotkaniu Koordynatorów Obszarów Priorytetowych zorganizowanym przez Komisję Europejską (DG Regio) oraz w spotkaniach roboczych organizowanych przez UKIE służących wyjaśnieniu roli oraz zadań koordynatorów obszarów priorytetowych i liderów projektów flagowych. Szczególnie szeroko dyskutowana była kwestia finansowania realizacji zadań wynikających ze Strategii, ze względu na brak dodatkowych środków przeznaczonych przez KE na ten cel. Zgodnie wyjaśnieniami DG Regio, przy wdrażaniu projektów należy wykorzystywać już dostępne środki w ramach programów operacyjnych i wielokrajowych funduszy unijnych.

Dodatkowo, mając na uwadze problem zatopionej w Bałtyku broni chemicznej, Główny Inspektor angażował się w tę problematykę na arenie międzynarodowej. W lutym 2009 r. wziął udział w II międzynarodowej konferencji dotyczącej zatopionej broni chemicznej, która odbyła się w Honolulu. W ramach swoich wystąpień Główny Inspektor zwracał uwagę na niebezpieczeństwa związane z zatopioną w Bałtyku bronią chemiczną w kontekście budowy gazociągu na jego dnie.

1.3. Inne działania

1.3.1. Gazociąg Północny

Główny Inspektor podnosił na forum HELCOM kwestię Gazociągu Północnego „Nord Stream”, wyrażając szereg obaw wobec projektowanej inwestycji. Polska poparła stanowisko Litwy, wyrażające opinię, iż HELCOM jest klasycznym interesariuszem w konsultacjach prowadzonych przez konsorcjum Nord Stream w zakresie oceny oddziaływania na środowisko inwestycji (OOŚ). Jednak ze względu na sprzeciw kilku państw (Szwecji, Rosji, Niemiec, Finlandii), przy wstrzymaniu się od głosu Estonii i Danii, HELCOM odnotował różne stanowiska państw i nie podjął decyzji o włączeniu się do konsultacji prowadzonych w ramach Konwencji z Espoo. W efekcie Polska poprosiła o rozważenie problemu Gazociągu Północnego po zakończeniu procedury OOŚ w ramach Konwencji z Espoo i ewentualne zaangażowanie HELCOM w ten projekt. Niemcy i Federacja Rosyjska podkreśliły, że HELCOM może rozważyć zaangażowanie się dopiero po zakończeniu procesu decyzyjnego dot. budowy instalacji i dopiero w przypadku wystąpienia wpływu na środowisko Morza Bałtyckiego.

1.3.2. Pozostałe spotkania dotyczące regionu Morza Bałtyckiego

Poszerzając zaangażowanie Polski w inicjatywy i wydarzenia dotyczące tematyki morskiej, szczególnie regionu Morza Bałtyckiego, Główny Inspektor Ochrony Środowiska oraz pracownicy GIOŚ uczestniczyli w następujących spotkaniach:

- II Międzynarodowym Dialogu nt Zatopionej Broni Chemicznej;
- 13 Forum Rozwoju Bałtyku (Baltic Development Forum);
- 11 Międzynarodowym Sympozjum Wodnym;
- seminarium nt zagadnień bezpieczeństwa energetycznego w regionie Morza Bałtyckiego;
- naradzie ambasadorów i konsulów generalnych RP akredytowanych w państwach regionu Morza Bałtyckiego;
- konferencji pt.: „Wartość ekosystemów morskich”;

- warsztatach pn. „Zanieczyszczenie powietrza i zmiany klimatu”, których przedmiotem był m.in. relacje pomiędzy stanem ekosystemów morskich a zmianami klimatu.

Podczas odbytych spotkań Główny Inspektor Ochrony Środowiska, a także inne osoby uczestniczące, podnosił problem zatopionej w Bałtyku broni chemicznej, promował osiągnięcia Polski w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, dyskutował problem bezpieczeństwa energetycznego w regionie Morza Bałtyckiego oraz prezentował wyzwania, które stawia dla resortu środowiska Strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego oraz Bałtycki Plan Działań HELCOM.

2. Finansowanie prac KSKH

Krajowy Sekretariat Konwencji Helsińskiej od maja 2009, tzn. od jego ulokowania w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ, funkcjonował w oparciu o 2 osoby zatrudnione w ramach umowy zlecenia. Z dniem 1 stycznia 2010 r. został przyznany 1 etat na realizację zadań KSKH. Jednocześnie z zasobów Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku wydzielony został 1 etat wspierający prace KSKH w zakresie BPD.

Wydatki związane z funkcjonowaniem KSKH kwalifikujące się do następujących kategorii:

- zakup sprzętu komputerowego;
- wynagrodzenie bezosobowe;
- usługi niematerialne (opinie prawne, ekspertyzy, tłumaczenia dokumentów);
- koszty delegacji krajowych;
- koszty delegacji zagranicznych,

finansowane były ze środków NFOŚiGW przekazywanych na podstawie umowy nr 468/2008/Wn-50/NE-PO/D o dofinansowanie państwowej jednostki budżetowej w formie przekazania środków na cele nieinwestycyjne z dnia 23 grudnia 2008 r., zmienionej pismem znak: NF/DEN-GW/32989/09 z dnia 30 grudnia 2009 r.

W 2009 r., korzystając ze środków NFOŚiGW, wykonano następujące ekspertyzy związane z przeglądem i realizacją zobowiązań dot. ochrony Morza Bałtyckiego:

- Zobowiązania Polski wynikające z Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, w podziale na następujące grupy robocze: HELCOM LAND, HELCOM HABITAT, HELCOM RESPONSE;
- Zobowiązania Polski wynikające z Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, w podziale na następujące grupy robocze: HELCOM MONAS, HELCOM MARITIME, grupy Task Forces;
- Opinia wraz z uzasadnieniem dotycząca kwestii zawartych w decyzjach nr LD 10 i LD 11 podjętych na 28 Spotkaniu Przewodniczących Delegacji w Komisji Ochrony Środowiska Morskiego Bałtyku (HELCOM HOD 28/2009);
- Opracowanie planu implementacyjnego Ramowej Dyrektywy ws. Strategii Morskiej 2008/56/EC;
- Opracowanie kalkulacji BEAT na potrzeby zapewnienia wsadu do oceny stanu bioróżnorodności dla Zalewu Wiślanego oraz Szczecińskiego;
- Wstępny Krajowy Program Wdrożenia Bałtyckiego Planu Działań;
- Opracowanie kalkulacji BEAT na potrzeby zapewnienia wsadu do oceny stanu bioróżnorodności dla Zatoki Puckiej wewnętrznej i części wód przybrzeżnych otwartego morza (rejon głazowiska w pobliżu miejscowości Rowy).

Istotnym składnikiem kosztów są koszty delegacji zagranicznych. Większość kosztów poniesionych w ramach wyjazdów pokryta została przez KSKH ze środków przekazywanych przez NFOŚiGW na podstawie ww umowy. Wykaz delegacji zagranicznych w 2009 r. finansowanych ze środków NFOŚiGW wraz z osobami delegowanymi stanowi załącznik nr 1 do sprawozdania. Wykaz ten nie obejmuje delegacji zagranicznych przedstawicieli innych resortów, gdyż zgodnie z przyjętą zasadą, koszty realizacji zobowiązań Konwencji Helsińskiej ponoszą jednostki organizacyjne wg ich właściwości.

Umowa z NFOŚiGW 468/2008/Wn-50/NE-PO/D z dnia 23.12.2008 r. została rozliczona w marcu 2010 r. na kwotę ogółem 432 119,14 zł.

3. Podsumowanie i wnioski

W 2009 roku KSKH rozwinął swoją działalność i zwiększył skuteczność dzięki zacieśnieniu współpracy z właściwymi jednostkami organizacyjnymi resortu środowiska (GDOŚ, KZGW, DZKiOP, DIŚ) i innych resortów (MRiRW, MI, MG) odpowiedzialnych za zarządzanie działalnością gospodarczą, wywierającą bezpośrednio lub pośrednio określoną presję na ekosystem Bałtyku. Zapewnił udział polskich ekspertów w organizowanych spotkaniach grup HELCOM, konsultował i opracowywał stanowiska Polski odnośnie bieżąco podnoszonych kwestii, koordynował pracę na rzecz realizacji zadań Polski wynikających z Konwencji Helsińskiej oraz Planu Działania Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego. Na poziomie kraju wskazywał na konieczność wykorzystania efektu synergii w działaniach naprawczych, mając na uwadze efektywne wykorzystanie istniejących instrumentów i procesów dotyczących redukcji ładunków lub działań ochronnych.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska aktywnie prezentował osiągnięcia Polski na forum międzynarodowym, dbając jednocześnie o realizację wspólnych celów postawionych państwom nadbałtyckim zmierzającym do podniesienia kondycji ekologicznej Morza Bałtyckiego. Zwracał uwagę na konieczność zapewnienia spójności działań w ramach różnych inicjatyw Bałtyckich, w szczególności wnioskując o powiązanie działań HELCOM z wdrażaniem wymagań ramowej dyrektywy w sprawie strategii morskiej i realizacją Planu działań Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego. W działaniach tych uzyskiwał istotne wsparcie ze strony MSZ i UKIE. Działalność KSKH była możliwa dzięki finansowaniu ze środków NFOŚiGW.

Do podstawowych wyzwań KSKH w roku 2010 należy koordynacja prac zmierzających do zakończenia i międzyresortowego uzgodnienia Wstępnego Krajowego Programu Wdrażania Bałtyckiego Planu Działań HELCOM, realizacji celów środowiskowych Planu Działania Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego oraz zapewnienie udziału reprezentantów Polski we wszystkich istotnych spotkaniach dotyczących regionu Morza Bałtyckiego. Do ważnych wydarzeń roku 2010 należy zaliczyć Konferencję Ministrów w Moskwie; stąd KSKH będzie kontynuował wysiłki w celu uzgodnienia tekstu deklaracji ministerialnej satysfakcjonującej wszystkie państwa – strony Konwencji.

KSKH, mając na uwadze powyższe wyzwania a przede wszystkim nadrzędny cel jakim jest poprawa stanu ekosystemu Bałtyku widzi konieczność:

- aktywizacji działań KZGW w zakresie ograniczania ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych z lądu i zapewnienia bezpośredniego nadzoru nad działaniami i projektami mającymi na celu redukcję ładunków ze źródeł komunalnych, przemysłowych i rolniczych;
- podjęcia się przez GDOŚ roli koordynatora działań w pełnym zakresie Grupy HABITAT (ochrona gatunkowa i obszarowa, zrównoważone rybołówstwo, zintegrowane planowanie przestrzenne regionu), we współpracy z MRiRW, MI i MRR;
- zapewnienia przez IMGW metodyki analizy skutków dla ekosystemu Bałtyku działań związanych z ograniczaniem ładunków pochodzących z różnych źródeł lądowych;
- włączenia się IMGW w realizację projektu flagowego dotyczącego zatopionej broni chemicznej, planowanego w ramach Strategii UE oraz w ramach reaktywowanej grupy roboczej HELCOM.

Załącznik : Wykaz delegacji zagranicznych w 2009 r. związanych z działalnością KSKH, finansowanych ze środków NFOŚiGW (nie obejmuje innych resortów)

Lp.	Data wyjazdu	Miejsce wyjazdu	Cel wyjazdu służbowego	Osoba/osoby delegowane	Instytucja delegowanego
1.	04-06.02.2009	Rostock, Niemcy	Udział w konferencji horyzontalnej nt. Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego	Katarzyna Biedrzycka	GIOŚ DWZ
2.	05-06.02.2009	Bruksela, Belgia	Udział w organizowanym przez Komisję Europejską spotkaniu Grupy Roboczej Ad hoc ekspertów krajowych ds. Ramowej Dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej MSFD oraz w pierwszym spotkaniu Komitetu ds. Implementacji MSFD	Przemysław Gruszecki	GIOŚ DMIŚ
3.	24.02.-01.03.2009	Honolulu, USA	Udział w 2 międzynarodowej konferencji dot. zatopionej broni	Andrzej Jagusiewicz	GIOŚ
4.	02-05.03.2009	Helsinki, Finlandia	Udział w 4 konferencji interesariuszy HELCOM, 30 spotkanie Komisji Helsińskiej	Andrzej Jagusiewicz Katarzyna Biedrzycka	GIOŚ GIOŚ DWZ
5.	16-19.03.2009	Sankt Petersburg Rosja	Udział w Baltic Sea Day	Katarzyna Biedrzycka	GIOŚ DWZ
6.	31.03.-01.04.2009	Helsinki, Finlandia	Udział w organizowanym przez Sekretariat Konwencji w Helsinkach nieformalnym spotkaniu ekspertów grupy HELCOM MONAS. PLC-5 Core Group oraz EMEP w sprawie uwzględnienia danych z zakresu depozycji atmosferycznej w procesie weryfikacji redukcji biogenów odprowadzanych do Morza Bałtyckiego	Małgorzata Marciniwicz-Mykieta Waldemar Jarosiński	GIOŚ DMIŚ IMGW
7.	19-22.04.2009	Helsinki, Finlandia	Udział w piątym spotkaniu Grupy Wdrożeniowej Bałtyckiego Planu Działań HELCOM (HELCOM BSAP IG 5/2009)	Mieczysław Ostojki	IMGW
8.	18-20.05.2009	Sztokholm, Szwecja	Udział w organizowanym przez Sekretariat Konwencji w Helsinkach spotkaniu grupy task force HELCOM HOLAS ds. opracowania holistycznej oceny stanu środowiska Morza Bałtyckiego	Małgorzata Marciniwicz-Mykieta	GIOŚ DMIŚ
9.	19-20.05.2009	Helsinki, Finlandia	Udział w seminarium nt. zagadnień bezpieczeństwa energetycznego w Europie	Andrzej Jagusiewicz	GIOŚ
10.	09-10.06.2009	Helsinki, Finlandia	Udział w spotkaniu Przewodniczących Delegacji (HELCOM HOD 28/2009)	Andrzej Jagusiewicz	GIOŚ
11.	30.06-04.07.2009	Cannes, Francja	Udział w 11 Sympozjum Wodnym	Andrzej Jagusiewicz	GIOŚ
12.	06-07.09.2009	Helsinki, Finlandia	Udział w organizowanym przez Sekretariat Konwencji w Helsinkach drugim spotkaniu ekspertów grupy HELCOM MONAS. PLC-5 Core Group oraz EMEP w sprawie	Małgorzata Marciniwicz-Mykieta Waldemar Jarosiński	GIOŚ DMIŚ IMGW

			weryfikacji redukcji biogenów odprowadzanych do Morza Bałtyckiego ustalonych zapisami Bałtyckiego Planu Działań		
13.	15-17.09.2009	Sztokholm, Szwecja	Udział w konferencji « Wartość ekosystemów morskich »	Małgorzata Marciniwicz-Mykieta	GIOŚ DMIŚ
14.	27-29.09.2009	Kopenhaga, Dania	Udział w drugich warsztatach ekspertów HELCOM HOLAS na temat oceny substancji niebezpiecznych (HELCOM HOLAS HAZAS WS 2/2009)	Anna Brzozowska	IMGW Oddział Morski w Gdyni
15.	02-06.10.2009	Sztokholm, Szwecja	Udział w 11 Forum na rzecz Rozwoju Bałtyku	Andrzej Jagusiewicz	GIOŚ
16.	04-09.10.2009	Schwerin, Niemcy	Udział w 12 spotkaniu grupy ds. Monitoringu i Ocen Morza Bałtyckiego (HELCOM MONAS 12/2009), działającej w ramach Konwencji o Ochronie Środowiska Morskiego Obszaru Morza Bałtyckiego	Małgorzata Marciniwicz-Mykieta	GIOŚ DMIŚ
17.	14-15.10.2009	Kopenhaga, Dania	Udział w szóstym spotkaniu Grupy Wdrożeniowej Bałtyckiego Planu Działań (HELCOM BSAP IG 6/2009)	Marcin Witaszek Andrzej Ginalski	GIOŚ KSKH GDOŚ
18.	19-21.10.2009	Gothenburg Szwecja	Udział w warsztatach pn. « Zanieczyszczenie powietrza i zmiany klimatu » organizowanych pod auspicjami prezydencji szwedzkiej	Barbara Toczko	GIOŚ DMIŚ
19.	21-22.10.2009	Bonn, Niemcy	Udział w warsztatach dla ekspertów w dziedzinie gatunków w ramach projektu dla uzupełnienia Czerwonej Listy Gatunków i Siedlisk/ Biotopów HELCOM (HELCOM RED LIST)	Piotr Gruszka	ZUT
20.	28-29.10.2009	Horsholm, Dania	Udział w organizowanym przez Sekretariat Konwencji w Helsinkach spotkaniu grupy task force HELCOM HOLAS ds. opracowania holistycznej oceny stanu środowiska Morza Bałtyckiego	Małgorzata Marciniwicz-Mykieta	GIOŚ DMIŚ
21.	17-18.11.2009	Sztokholm, Szwecja	Udział w naradzie kierowników placówek RP akredytowanych w państwach regionu M. Bałtyckiego	Andrzej Jagusiewicz	GIOŚ
22.	22-24.11.2009	Bruksela, Belgia	Udział w organizowanym przez Komisję Europejską spotkaniu Grupy Sterującej ds. Ramowej Dyrektywy w sprawie Strategii Morskiej (MSFD) oraz w 2. spotkaniu Komitetu ds. impl. MSFD.	Przemysław Gruszecki	GIOŚ DMIŚ
23.	25-26.11.2009	Kopenhaga, Dania	Końcowe warsztaty HELCOM HOLAS HAZAS 3/2009	Tamara Zalewska Ksenia Pazdro	IMGW Gdynia Instytut Oceanologii PAN
24.	02-03.12.2009	Sankt Petersburg Rosja	29 spotkanie Szefów Delegacji (HELCOM HOD 29/2009)	Andrzej Jagusiewicz	GIOŚ

